

**Sprawozdanie z II Ogólnopolskich Warsztatów
Metodologii Jakościowych,
Olsztyn, 7–8 kwietnia 2011 r.**

W dniach 7–8 kwietnia 2011 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie odbyły się II Ogólnopolskie Warsztaty Metodologii Jakościowych.

Organizatorami warsztatów byli pracownicy Instytutu Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli i Studiów Edukacyjnych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu (dr S. Krzychała) oraz Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (dr H. Kędzierska).

Warsztaty, kierowane do pedagogów, psychologów, socjologów i antropologów, zostały pomyślane jako próba wymiany doświadczeń z zakresu jakościowych badań społecznych, m.in.: badań w działaniu, wywiadu biograficznego, wywiadu narracyjnego czy analizy dyskursu. Celem warsztatów była możliwość konsultacji i dyskusji z promotorami prac doktorskich, szukanie podpowiedzi i inspiracji do doskonalenia własnej pracy badawczej przez młodych naukowców.

Organizatorzy zaproponowali trzy różne formy uczestnictwa w warsztatach – w roli „koordynatora”, „lidera” i „uczestnika”. „Koordynatorami” grup byli doświadczeni badacze, którzy mieli za zadanie wspierać w sensie merytorycznym „młodych badaczy”, stawiać krytyczne pytania i dbać o dyscyplinę czasową. „Liderami” nazwano badaczy realizujących bądź planujących realizację projektu badawczego. To oni mieli przygotować materiały do pracy tzn. fragmenty teksów, transkrypcję, materiały z badań pilotażowych. Przebieg warsztatów zależał bowiem od pomysłowości liderów i krytycznego odbierania ich przez koordynatorów. Liderzy mogli wcześniej rozesłać część materiałów do uczestników, np. tekst wprowadzający wraz z informacjami o projekcie badawczym, odnośnikami do artykułów czy książek wprowadzających w zagadnienie i metodę, jak też fragmenty transkrypcji czy nagrania. „Uczestnikami” były natomiast osoby, które dopiero rozpoczynały pracę badawczą i zależało im na zapoznaniu

się z różnymi metodami badań, poszerzeniu technik interpretacji danych jakościowych. Uczestnicy mogli wnieść cenne sugestie i informacje zwrotne potrzebne liderowi.

Ogółem odbyło się dziewięć warsztatów. Trzy w pierwszym dniu i sześć w drugim – w grupach równoległych. Miały one charakter roboczy. Uczestnicy w grupach pracowali nad konkretnymi danymi empirycznymi (tekstami, zdjęciami, filmami). Mieli za zadanie dokonać ich analizy i interpretacji z wykorzystaniem metod jakościowych.

Pierwszego dnia odbyła się również sesja plenarna. Jej założeniem było spotkanie i dyskusja z badaczami, którzy wydali lub przetłumaczyli ważne dla praktyki pedagogicznej książki. W sesji uczestniczyła prof. B.D. Gołębiak, redaktor naukowa (razem z dr Haną Červinkową) antologii tekstów *Badania w działaniu. Pedagogika i antropologia zaangażowana*, wydanej w 2010 roku oraz prof. D. Kubinowski, autor podręcznika *Jakościowe badania pedagogiczne. Filozofia – Metodyka – Ewaluacja*, wydanego w tym samym roku. Tytuł panelu brzmiał kontrowersyjnie: *Jakiż to pożytek z zaangażowanych badań społecznych ma nauka?* Pracę panelu moderował prof. H. Mizerek.

Organizacyjnie warsztaty przebiegały wedle trzystopniowego schematu. Na początku lider projektu zapoznawał uczestników z głównym założeniem własnego projektu badawczego, celami badań, doбором przypadków, zastosowanymi czy planowanymi do zastosowania strategiami badań, sposobem rejestrowania i transkrypcji danych. Wprowadzenie

w temat było konieczne w celu zadania pytań, na które lider chciałby uzyskać odpowiedź od uczestników w trakcie pracy w grupach. Potem następowała praca w grupach z wybranymi tekstami, z zastosowaniem aktywnych metod pracy, m.in. burzy mózgów czy rundy pomysłów. Warsztaty kończyły się podsumowaniem w formie dyskusji. Odkrywane w jej trakcie nowe konteksty, analizowane teorie itd. stanowiły ofertę, którą lider będzie mógł wykorzystać w dalszej pracy badawczej. Dyskusję podsumowującą prowadzili koordynatorzy.

Tematy warsztatów dotyczyły kilku wybranych tematów. E. Szumigraj przedstawiła *Gry miejskie jako uczenie się w działaniu*, projekt zrealizowany z wykorzystaniem etnografii performatywnej. *Rekonstruowanie swojej obywatelskości przez repatriantów* to kolejny analizowany projekt autorstwa A. Kożyczkowskiej. Jego Autorka posłużyła się teorią ugruntowaną i wywiadem biograficznym. *Tradycje regionalne – co mieszkańcy wsi chcieliby ocalić?*, to tytuł projektu, w którym teksty podań i legend oraz dane z wywiadów swobodnych z mieszkańcami wsi Podlasia poddano analizie fenomenologiczno-hermeneutycznej. Każda z grup warsztatowych liczyła ponad 20 uczestników.

Drugiego dnia uczestnicy spotkania naukowego w podsumowaniu jego prac podziękowali organizatorom za aktywne uczestnictwo w *Warsztatach*, a gospodarzom za gościnność i dobre warunki pobytu. Organizatorzy zaproponowali cykliczne spotkania oraz powołanie blogu dyskusyjnego na stronie internetowej www.metodologie.dsw.edu.pl,

gdzie zainteresowani mogliby wymieniać się doświadczeniami, prowadzić dyskusje metodologiczne, szukać partnerów do kolejnych projektów. Za rok warsztaty planowane są w Uniwersytecie Łódzkim.

Badania jakościowe wymagają ciągłej praktyki, otwartości na różnorodność tech-

nik badawczych, a także rozbudzania wrażliwości badawczej, „uważności” młodego naukowca, czemu koncepcja i organizacja omawianych warsztatów dobrze się przysłużyły.

Anna Józefowicz